Adrian CHIFU

GUNOYA

Preţ de o clipă, un obiect acoperi soarele verde şi arzător al după-amiezii gunoyene, umbrind poligonul aflat în plin avânt muncitoresc.
- Picăăă! se făcu auzită o voce îndepărtată, cu naturaleţea şi calmul celui ce anunţă sosirea în gară a unui tren.
Oamenii asudaţi ridicară privirile şi, în secunda următoare, lăsară baltă uneltele şi lucrul, apoi se aruncară fiecare acolo unde i se părea că nici moartea nu-l va ajunge, ci, dimpotrivă, va trăi fericit şi lipsit de griji până la adânci bătrâneţi.
Brusc, pământul prinse a sălta îndrăcit, iar în aer se răspândi un bubuit de zile mari, ce făcea parcă reclamă sfârşitului lumii.
Cădeau încă tot felul de obiecte azvârlite de suflu, când lumea îşi reîncepu lucrul, iar un mic grup gălăgios se înfiripă în jurul containerului ce fumega, îngropat pe jumătate.
- Ie be optu', îşi dădu cu părerea un tip sfrijit, ce părea că toată viaţa se hrănise numai cu aer, dând ocol obiectului şi privindu-l circumspect.
- Ba, să mă ierţi, ie haş nouăş'pe, îl contrazise un altul. Apoi, pentru a-şi întări spusele prin fapte, scuipă pe mânecă şi, cu riscul de a se frige, şterse cu mişcări iuţi grila de identificare, ce răsări argintie de sub stratul de funingine.
- Ei, ce ţi-am spus?! jubilă răutăcios şi pus pe harţă scheletul, începând să ţopăie gata în orice clipă să se transforme într-un sac plin cu oase, numai bun de dat câinilor jigăriţi ce scormoneau alături de găini şi şobolani prin munţii de resturi intrate în putrefacţie. Ce ţi-am spus? Ie be nouăş'pe? Ie!
Un bătrân ce părea că se impune în rândurile celorlalţi, atât datorită bărbii sale imense şi unsuroase, presărată cu etichete multicolore dezlipite cu multă grijă şi trudă de pe ambalaje, cât şi prin măreaţa oală ce-i trona pe creştetul pleşuv, ridică solemn braţele cerând linişte, după care, privind în jur cu seninătate, zise:
- Gata, dragii moşului... gata! Ce atâta ceartă deşartă? Că-l trimite cutare sau cutare, ce importanţă are? Noi să fim sănătoşi

şi tot timpu' bucuroşi. Apoi, după câteva clipe, încercând să mimeze că aşteaptă răbdător rezultatul spuselor sale, continuă: ieu, ca om bătrân ce îs... ă... zic să trecem chiar acum la lucru, că să face noapte...
Şi pentru a nu-i lăsa pe ceilalţi să i-o ia înainte, se căută într-un buzunar al pantalonilor peticiţi cu "sos de peşte criogenizat" şi "firma Orion-Sitri vă pune la dispoziţie un bogat sortiment de tirbuşoane cu sau fără memorie", de unde scoase o cheie franceză şi se apucă entuziast să desfacă şuruburile containerului.

După o zi plină de succese şi împliniri pe toate planurile, cei doi, Bătrânu şi Făraş, fiul său adoptiv, se regăsiră relaxaţi, de-o parte şi de alta a mesei, în baraca ce trebuia grabnic reînnoită, dacă nu voiau ca un vânt ceva mai puternic să o transforme într-o ruină deplină.
Tânărul ucenic deşertă pe masă sacul voluminos, sub privirile nerăbdătoare şi mustind de aşteptări ale Marelui Înţelept, ce-şi vedea munca pe deplin răsplătită.
- Asta ce-i? făcu el culegând din mormanul infect o plăcuţă transparentă în raza "luminii eterne", agăţată pe perete cu o sârmă.
Făraş examină obiectul, clătinând din cap gânditor.
- Nu-s sigur, da' cre' că-i o... hologrană.
- Ă!
- Ce "ă"? E o hologrană, am văzut prin reviste.
- Da' ce-i, totuşi? insistă Bătrânul, bătând cu degetul în obiect.
Înainte de a-i răspunde, tânărul dădu ochii peste cap şi răsuflă cu spasme.
- Ce-i, ce-i! O hologrană, lua-o-ar naiba!
- Hooo! Da' ce ţipi aşa? Omu-ţi grăieşte frumos şi tu...?
Fiul adoptiv scăpă plăcuţa pe jos şi, cu priviri goale, se aşeză rigid pe pat, de unde nu se mai urni până dimineaţa.
Bătrânul, văzând cum stau lucrurile, se întoarse cu spatele şi, mormăind în surdină un cântec deşucheat, începu plin de râvnă să sorteze trofeele după mărime, culoare şi alte criterii neclare.
La urmă, asigurându-se la uşă că nu-l spionează nimeni, ascunse totul sub podeaua colibei. Spera să câştige astfel, măcar o dată, concursul ce avea loc în fiecare lună.

Cu toţii, vreo douăzeci de suflete năpădite de singurătate, după o zi de lucru înverşunat, în care demontaseră în bucăţele absolut tot ce mai rămăsese cât de cât întreg, se strânseseră ca de obicei grămadă să discute ultimele noutăţi.
- Ciudat lucru mai ie şi ăsta! gâfâi Făraş, scărpinându-se furibund la o gleznă.
- Ce ţi se pare aşa ciudat? sări Bătrânul, trezit din visare.
Tânărul răsuflă uşurat, îşi încălţă la loc ciubota şi se trânti lângă el, foindu-se în căutarea unui loc mai comod. Abia după aceea catadicsi să răspundă:
- Ei, ce! Parcă n-ai şti. De vreo zece zile nu ne mai trimet nimic, nici măcar un cocoloş de hârtie sau un fir de praf. Nimic-nimic! Ce-or avea de gând ăia d-acolo?
Zumzetul monoton al celorlalte discuţii încetă brusc, fiecare fiind dornic să prindă fiecare cuvinţel din discursul iminent al Bătrânului.
Acesta îşi dădu seama la timp că, pentru a-şi păstra neştirbit statutul său de Mare Înţelept după cinci luni de lenevează şi trai în huzur, trebuia, spre marele său regret, să-şi pună mintea la lucru. De aceea, netezindu-şi teatral zdrenţele de pe el, spuse:
- Pentru a lumina a voastră minte, pas de-a exista cuvinte şi să nu fiu teleleu... nu ştiu sigur nici chiar eu. Când văzu privirile contrariate ale celorlalţi, trebui să-şi înghită zâmbetul de victorie ce i se lăţise pe faţă. Încercă rapid să o dreagă:
- Adică ştiu, ştiu... Da' o să fim mâncaţi de carii pân' la probele contrarii.
Chiar dacă vorbele nu mai aveau nici o noimă, oamenii se relaxară, aprobând cu voce tare, fericiţi că Bătrânu' lor nu-i chiar aşa de prost precum erau gata să-l creadă.
- Da... şi Marele Înţelept goni un şoarece ce i se urcase în spinare, apoi continuă cu forţe noi: Eu cred c-ăia, hop, dă sus, au plecat şi s-au tot dus, iară noi, cei făr' de iască, am rămas, hâc, gură-cască. După care făcu din nou imprudenţa să ridice din umeri şi să adauge un evaziv “Ştiu eu?”.
- Păi, parcă spuneai că ştii! sări iute sfrijitul, rânjind bucuros că-l prinsese pe picior greşit.
Moşul se ridică repede în picioare şi, cu bidonul strâmb pe cap, începu să strige cât îl ţineau bojocii:
- Ştiu, ştiu! Cum să nu ştiu? Da' pân' la probele contrarii...

- Noi vom fi mâncaţi de carii! scandară brusc înflăcăraţi oamenii şi, luându-l pe sus, îl duseră cu alai în oraş, ca pe un rege la încoronare.

Trecuseră câteva luni bune de când ultimul container zguduise din temelii mica aşezare şi oamenii, după buimăceala primelor săptămâni de aşteptare în care li se lungiseră urechile de foame, iar barba crescuse bogată şi stufoasă până şi la copii, îşi găsiseră alte îndeletniciri, mai mult sau mai puţin utile.
Iată însă că într-una din aceste zile ceva clătină din nou viaţa oamenilor, făcându-i să privească în sus, ca în zilele bune de odinioară. Ceea ce atrăgea atenţia tuturor era o ciudată construcţie, un fel de cupolă ce începuse să se contureze enigmatică la orizont şi creştea văzând cu ochii. Drept pentru care, în mai puţin de o oră, toată suflarea orăşelului se înghesui în curtea bătrânului, strângându-se unii în alţii, atât din cauza spaţiului restrâns, cât şi a gerului ce făcea ca din mulţime să răzbată un adevărat concert de clănţănituri de dinţi.
Nespus de uimit, moşul îşi făcu apariţia în uşa colibei, dansând pe loc.
- Ce-i? lansă după câteva secunde, timp în care el şi marea de oameni se priviseră de parcă s-ar fi aşteptat în orice clipă ca unul din ei să dezamorseze o bombă.
O mare de arătătoare se ridicară tremurânde spre începutul de cupolă.
- Ce este? răsări o întrebare din mulţime, pesemne a aceluia ce reuşise să-şi stăpânească maxilarul suficient pentru a putea rosti cuvintele în mod inteligibil.
- Da’ fără versuri! Să mai înţelegem şi noi câte ceva! adăugă unul în numele tuturor.
Marele Înţelept zâmbi liniştit în barbă. De altfel, putea să râdă şi în hohote, că tot nu s-ar fi observat.
- Păi ce drac să fie?! zise el mirat parcă de prostia celorlalţi. Doar trebe să facă şi păreţi, să nu pice gunoiu’ în capu’ ălora de-l tot aruncă!
- Adică cum? materializă cineva nedumerirea mulţimii.
- Adică aşa cum îi! hotărî Bătrânul, dând a înţelege că nu poate fi altminterea şi, trăgându-şi după el fiul de pripas ce tocmai ieşise să se destindă, intră în baracă.

Oamenii plecară buimaci la casele lor, cu impresia că ascultaseră vorbele moşului de la coadă la cap.
În zilele următoare, când cupola acoperise o treime din cer şi ameninţa să-i lase fără lumina soarelui, oamenii îşi dădură seama că profeţia în chip de explicaţie a Bătrânului nu era nici de la şapte poşte valabilă şi că acesta îşi bătuse joc de ei. Aşa că un grup mai curajos se înarmă şi porni spre colibă, hotărât să-l linşeze. Nu găsiră însă pe nimeni şi nimic, în afară de un bileţel înfipt într-o crăpătură a uşii, pe care scria că “dacă voi mă vreţi, eu nu vă vreau” şi “m-am hotărât să-mi pun capăt zilelor, aruncându-mă în marea cea mare, că aşa nu se mai poate, încercând să-mi ţin respiraţia cinci ore şi douăzeci şi trei de minute”, iar la urmă: “Adio! Al vostru, Bătrânu”.
Însă Marele Înţelept nu-şi făcuse felul deloc, de fapt nu avusese nicicând de gând, cu atât mai mult cu cât, în acele zile, pofta de viaţă îi revenise înzecită.
În acest timp, marea cupolă spaţială acoperise mai bine de jumătate din cer, producând panică în rândurile oamenilor, care nu mai ştiau de ce tremurau: din cauza frigului ce ameninţa să-i transforme în statui de gheaţă, ori a gândurilor şi profeţiilor negre răspândite în colonia lor mai repede decât o molimă. Putea fi lesne observată munca miilor de navete ce roiau în jurul construcţiei, indiferente la gurile căscate şi ochii holbaţi ai celor de jos. Lucrul înainta uluitor de repede, la fel şi numărul celor care, urmând exemplul Bătrânului, îşi înfundau urechile cu cârpe, îşi umpleau gura cu hârtii şi încercau să-şi ţină respiraţia până numărau la un milion. Partea proastă era că habar n-aveau să numere şi, încurcându-se pe la nouă, o luau de la început.
- Aia să fie Ros-Algheti? ţinti cu degetul Făraş singura stea rămasă vizibilă.
- Îhî, aprobă Marele Înţelept îngropat în cârpe. Şi-n jurul lui să-nvârte Litra, învârti-s-ar în veci ca titirezu’, să-i ameată dă cap p-ăia!
- Şi, totuşi, ce naiba-i asta? gemu tânărul, scărpinându-şi spatele de un birou.
- Ne acoperă, doar ţi-am mai spus!
- O fi, da’ ce te face să crezi asta?
- Mai multe... Da’ nu ţi le pot spune, pen’ că nu le ştiu...

Fiul ridică din umeri, semn că logica perfectă de care dăduse seama moşul se situa undeva, dincolo de graniţele restrânse ale înţelegerii sale.
- Şi noi? Ne-au uitat aici?
- Nu.
- Ş-atunci? Vor să ne omoare de vii?
- Că doa’ nu dă morţi! pufni enervat bătrânul, înve- lindu-se mai bine. Noi, ăştia d-aici, suntem păntru iei făr’ d-importanţă, aşa... cum ai călca tu în picioare un verme, fără să te uiţi la iel.
- Da’ ce, noi suntem vermi? Pen’ ce toate astea?
Moşul, văzând mutra speriată a celuilalt, răspunse sarcastic:
- Vezi tu... planeta asta, pe care ne târâm oasele, nu-i decât o ladă dă gunoi unde ăilalţi, adică ai dă sus, aruncă putreziciunile iar noi... noi suntem... şobolanii, nişte amărâţi dă şobolani, nu alta. Cine s-ar uita după noi?
Tresăriră. Cineva, dinspre oraş, striga cât îl ţineau puterile:
- Picăăă! o
("Paradox" [nr. 15], 1990)